

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IX. Diluuntur argumenta Suaris

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

antequam intelligatur ut exercitè existens.

Probat quatuor conclusio, & magis impu-
gnatur Sententia Suarez, ex absurdo quod ex ea
sequitur. Si enim Deus in signo rationis antecede-
dente existentiam sui decreti, illud ut futurum
cognoscat, cognoscerit illud ut futurum necessa-
rio, & non liberè: Sed hoc est absurdum, & re-
pugnans libertati divinæ. Ergo &c. Sequela Ma-
joris probatur. Omne quod cognoscitur ut futu-
rum, debet cognosci ut habens determinationem
in sua causa, ad existendum in duratione
vel instanti sequenti: At divinum decretum, in
eo signo, in quo secundum Suarez cognoscitur
ut futurum, non potest cognosci ut habens de-
terminationem liberam, sed naturalem & neces-
sariam in voluntate divina: Ergo non potest co-
gnosci ut liberè, sed ut necessarè futurum. Mi-
nor probatur: Si enim in eo signo in quo secun-
dum Suarez, decretum à Deo cognoscitur ut
futurum, supponeret in voluntate divina ali-
quam determinationem liberam, supponeret in
illa aliud decretum (omnis enim determinatio li-
bera voluntatis divinæ, decretum est) & sic dare-
tur decretum de decreto, & processus in infinitum.
Unde si in tali signo illud concipiatur, ut
habens aliquam determinationem in voluntate
divina, non potest concipi habere in illa aliam
determinationem, quam naturalem & neces-
sariam. Quare ille Author, ut humanam liberta-
tem destruat, destruit divinam; ac proinde etiam
& humanam, quæ sine divina subsistere nequit;
sicut nec rivulus sine fonte, neq; radius sine So-
le, nec universaliter ullus effectus sine sua causa.

Denique rejici potest hæc sententia Suarez,
ex alio inconvenienti, quod sequitur ex illa: Se-
quitur enim scientia absolutorum in Deo, non
minus esse mediam inter liberam & naturalem,
quam scientiam conditionerum, in Adversario-
rum sententia: Sed hoc illi non admittunt:
Ergo &c. Probat sequela Majoris: Scientia
conditionatorum objectivè involvit liberum
decretum, ut jam fere omnes Adversarii fate-
ntur; & tamen, quia non supponit illud subjecti-
vè, ut exercitè existens, non est scientia libera,
sed vel libera imperfectè, vel media inter natu-
ralem & liberam; juxta diversas illorum sen-
tentias, infra referendas: Ergo similis si scien-
tia absolutorum, non supponat decretum sub-
jectivè, & ut exercitè existens in Deo, sed ob-
jectivè tantum illud involvat, ut docet Suarez,
non erit libera perfectè, sed media inter liberam,
& necessariam.

§. IX.

Diluantur argumenta Suarez.

Objicit primò Suarez: Deus, pro illo signo
rationis, in quo nondum intelligitur ha-
bere liberum decretum, comprehendit suam ef-
ficientiam, & voluntatem: Sed non potest illam
comprehendere, nisi in ea cognoscat sua decre-
ta futura in sequenti signo: cum enim cognitio
comprehensiva sit omnibus modis perfectissima,
debet se extendere ad id omne quod in ob-
jecto comprehenso continetur: Ergo Deus co-
gnoscat sua decreta ut futura.

Secundò, Decreta Dei libera in illo signo ra-
tionis, in quo voluntas divina non concipitur
adhuc determinata ad creandum v. g. hoc univer-
sum, non sunt actus præsentia in seipsis; cum in
tali signo non habeant, nec concipiuntur habere
existentiam: Ergo sunt futura, ac proinde ut ta-

lia, ab intellectu divino cognoscuntur, & in il-
lis futura contingentia, & actus liberi nostræ
voluntatis.

Tertiò, In illo signo in quo Deus antecedit
sua decreta libera, & concipitur habere scien-
tiam simplicis intelligentiæ, ista propositio,
Deus non decernet in sequenti signo creare universum,
est falsa; cum sit difformis suo objecto, ac proin-
dè ejus contradictoria, nempe: Deus decernet in
sequenti signo creare universum, vera: Ergò decre-
tum de creatione mundi, in tali signo est deter-
minatè futurum, ac proinde cognoscibile ut ta-
le ab intellectu divino.

Quartò, Si Deus non posset cognoscere suum
decretum ut futurum, maximè quia illud est æ-
ternum, & æternitate mensuratum: Sed hoc
non obstat: Ergo illud cognoscit ut futurum.
Major pater, Minor probatur dupliciter. Primò
quia licet decretum sit æternum, hoc tamen
non obest, quin illud sit & cognoscatur à Deo
ut possibile, per scientiam simplicis intelligenti-
æ, quæ comprehendit suam voluntatem, ut po-
tentem ad liberè se determinandum, ad creatio-
nem v. g. hujus universi: Ergò à fortiori æterni-
tas divini decreti, non obstat quin illud in ali-
quo signo rationis possit habere rationem futu-
ri, & ut tale à Deo cognosci. Consequentia vi-
detur manifesta, quia futurum minus distat à
præsentem, quam possibile; cum istud non tran-
seat in præsens, nisi mediante futuro.

Secundò probatur eadem Minor Si Deus ab
æterno creasset Angelum operantem, v. g. dili-
gentem, posset cognoscere talem dilectionem,
ut posteriore, & quodammodo futuram, res-
pectu naturæ illius Angeli: Ergo non repugnat
aliquid esse æternum, & nihilominus cognosci à
Deo ut futurum, saltem virtualiter.

Ad primum dicendum, quod quamvis Deus
in illo priori in quo in eo concipiuntur tantum
actus naturales & necessarii, comprehendat per
scientiam simplicis intelligentiæ suam essentiã,
& voluntatem; in ea tamen non cognoscit sua
decreta ut futura, quia cum in tali signo divina
voluntas sit omninò indifferens, & indetermi-
nata ad productionem rerum, non est mediū in
quo divina decreta possint cognosci, ut deter-
minatè futura: ut enim supra dicebamus contra
Molinam, in principio indifferenti & indetermi-
nato, non potest cognosci certus & determina-
tus effectus. Addo quòd, illud argumentū Su-
aris supponit dari in Deo aliquam præiortatem in
quo, inter actus necessarios & liberos: quod ef-
fè falsum, constabit ex statim dicendis.

Ad secundum nego Antecedens, quia signum
illud in quo divina voluntas concipitur ut in-
differens, & indeterminata ad creandum v. g.
hoc universum, non est aliqua prioritas in quo,
sed tantum à quo, quæ non sufficit ad futuritio-
nem etiam virtualem, ut ostendimus §. præce-
denti: alioquin proprietates possent dici futuræ,
respectu essentiæ, & Pater æternus posset co-
gnoscerè suum Verbum ut futurum, ut ibidem
dicebamus.

Explicatur & magis illustratur hæc responsio
ex Salmanticensibus hinc disp. 7. dub. 4. ubi do-
cent, quòd licet inter actus liberos Dei & neces-
sarios, sit aliqua prioritas instantis à quo quate-
nus scilicet actus necessarii, sunt rationes libe-
rorum, à quibus quasi à priori pendent; & etiam
prioritas instantis in quo, secundum modum no-
strum imperfectum concipiendi, qui tamen non
habet

habet fundamentum in re: non tamen debet admitteri prioritas instantis in quo, in ordine ad intellectum divinum, & fundata in ipso objecto. Nam ut egregiè dicit D. Thomas loco suprà citato, in Deo non concipitur actus liber ut egressurus, sed ut egrediens: sicut à causa agente in actu secundo, non concipitur effectus egressurus, sed actu egrediens: unde sicut licet principium actuale operationis, sit prius illà, prioritare naturæ, & instantis à quo; operatio tamen non est, nec concipi potest ut futura respectu illius, quia existit in eodem instanti cum illa: prioritas enim à quo, non est prioritas durationis, & existentiae, sed causalitatis tantum, & naturæ. Ita similiter, cum actus liberi sint posteriores necessarii, secundum instans tantum à quo, & non in quo, non possunt esse, nec concipi ut futuri, saltem ab intellectu divino.

101 Dices: Si actus liberi sint in eodem instanti in quo sunt necessarii, sequitur quòd Pater æternus producendo Verbum, sua decreta, & in illis creaturas ut futuras cognoscat, & sic quòd Verbum Divinum procedat ex cognitione futurorum: quod est contra communem Theologorum sententiam.

Respondent Salmanticenses ubi suprà, negando sequelam Majoris, quia cum Verbum Divinum sit ens omnimodè necessarium, duo requirit ex parte cognitionis à qua procedit: primum quidem, quòd talis cognitio in eodem signo in quo prædictum Verbum intelligitur procedere. Secundum, quòd illa sit de objecto omnino necessario, non verò contingenti, aut libero; ac prinde quòd sit cognitio simpliciter necessaria: quod secundum deest divinæ cognitioni, ut terminatur ad actus liberos ipsius Dei, & ita prædicti actus, & eorum cognitio, se habent merè concomitanter ad productionem Verbi Divini, nec formaliter ad illam concurrunt. Ut in Tractatu de Trinitate dicemus.

Disp.
9 art.
3.

102 Ad tertium, Negandum est suppositum Antecedens, in quo supponitur quòd Deus, antecedit sua decreta libera, aliquà prioritare in quo, & non solam à quo. Si verò Antecedens intelligatur de signo rationis à quo, negandum est istam propositionem, *Deus non decernit creare mundum, esse falsam*: quia cum Verbum decernit, aut non decernit, significet de futuro, & actus divinæ voluntatis, quò Deus determinatur, sit ei præfens in omni signo in quo (eò quòd mensuratur æternitate, & intuitivè ab illo cognoscatur) oportet ut respectu intellectus divini semper sit falsa illa propositio de futuro, *Deus decernit*; ac prinde ejus contradictoria, nimirum, *de futuro non decernit*, semper vera. Adde quod, falsum est quod supponit Suarez in argumento: unam scilicet ex propositionibus contradictoriis de futuro contingenti, esse determinatè veram, & alteram determinatè falsam, in signo antecedenti divinum decretum, de quo fusè articulo sequenti.

103 Ad ultimum nego Minorem: Ad cujus primam probationem dicendū est, Deum cognoscere per scientiam simplicis intelligentiæ, suum decretum ut possibile; sumendo possibile improprie, & largo modo: secus si in propria & stricta significatione, usurperetur. Possibile enim potest sumi duobus modis: primò improprie, & in ampla quadam significatione; prout scilicet significat illud quod absolutè non repugnat. Secundò proprie & strictè, & prout denotat illud

A quod continetur solùm in potentia causæ, omnino indifferentis & indeterminatæ ad ejus productionem. Quamvis ergo divina decreta possint dici possible primo modo, quia non repugnant esse (in quo etiam sensu, divina essentia, attributa, divinæ personæ, & omnia quæ sunt in Deo, possible dici possunt.) in secunda tamen acceptione divina decreta non possunt esse, nec cognosci à Deo ut possible: ad hoc enim necessarium esset, ut Deus cognosceret in aliquo signo, & instanti rationis in quo, & non solam à quo, suam voluntatem, ut omnino indifferentem, & indeterminatam ad futuritionem, vel non futuritionem rerum: quod repugnare jam ostendimus.

B Ad secundam probationem Minoris principalis, respondeo primò negando Antecedens: Supposito enim quòd Deus ab æterno creasset Angelum diligentem, ejus dilectio non posset ab illo cognosci ut futura, quia essentia Angeli esset eà tantum prior, prioritare à quo, quæ (ut ostendimus) non sufficit ad futuritionem, etiam virtualementem.

C Secundò, dato & non concesso Antecedente, negatur Consequentia & paritas. Ratio disparitatis est, quia in tali casu, substantia Angeli, ejusque dilectio, per accidens tantum mensurarentur æternitate, tanquam mensurà non sibi proprià, & essentiali: At verò divinum decretum, mensuratur æternitate, tanquam mensurà proprià & sibi essentiali.

ARTICULVS IV.

An Deus cerò præsciat futura contingentiæ, & libera in eorum voluntate objectivè

§. I.

Proponitur status questionis.

Notandum primò: Duplicem à Philosophis distingui veritatem, unam formalem quæ residet in intellectu cognoscente; alteram objectivam, quæ est in ipso objecto cognito, & quæ consistit in connexionè prædicati cum subiecto quæ si sit necessaria, & fundata in natura, & quidditate objecti, propositio quæ illam enuntiat, dicitur necessaria, & æternæ veritatis: in autem contingens, & proveniens ab extrinseco, vocatur de futuro contingenti.

Notandum secundò, si ve potius supponendum, Propositiones de futuro contingenti, esse determinatè veras, aut falsas ab æterno, pro omni instanti reali: quia nullum potest assignari instans reale, in quo Deus non se determinaverit, absolute, vel conditionatè, circa futuritionem, vel non futuritionem omnium rerum possible, mediante decreto absoluto, vel conditionato: unde dependenter à tali decreto, ab æterno in Deo existente, res omnes contingentes, & libera, sunt ab æterno determinatè futura, vel non futura, & consequenter propositiones de illis enuntiatæ, determinatè veræ vel falsæ in omni instanti reali. Hoc tamen non obstante, Theologi distingunt in Deo duo signa vel instanta rationis (abstrahendo ab eo quòd sunt instanta rationis in quo, vel solam à quo) in quorum priori Deus intelligitur in sua natura constitutus, cum suis attributis essentialibus, & ut cognoscens omnia possible per scientiam simplicis intelligentiæ, nihil tamè adhuc determinans circa futuritionem.